

INFORMACE Z ČESKÝCH ČASOPISŮ č. 12/2019

Výběrová rešerše z Pedagogické bibliografické databáze. Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Ako deti v školskom klube učiť učeníu sa? / Erika Novotná -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vychovávateľ -- ISSN 0139-6919 -- Roč. 67, č. 7-8 (september-október) (2019), s. 9-15.

Autorka nabízí výchovně-vzdělávací činnosti při plánování přípravy na vyučování ve školním klubu: Pojmové mapy - konceptualizace; Jak se mám učit - pomoz mi, abych to zvládl sám; Mám si dělat poznámky, jak na to?; Inovace a trendy ve vzdělávání. Prvním předpokladem implementace uvedených metod je podpora ze strany vedení instituce a týmová spolupráce učitel - rodič - vychovatel - dítě. Detailně jsou popsány jednotlivé metody, přičemž autorka apeluje, aby nejen rodiče, ale i pedagogové pomáhali dětem uchopit systém samostudia. Zároveň je nevyhnutelné akceptovat rozdíly mezi dětmi (věk, potřeby a individualita každého z nich).

výchovně vzdělávací proces ; školní družina ; školní klub ; příprava na vyučování ; mentální mapa ; učení ; inovace ve vzdělávání ; spolupráce ve výchově ; vztah učitel-žák ; vztah rodiče-škola ; vychovatel ; samostatnost ; Slovensko ; konceptualizace ; poznámky ; týmová práce

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475464>

2.

František Lexa a jeho následovníci : sto let výuky egyptologie v češtině / Ladislav Bareš -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Dějiny a současnost : kulturně historická revue -- ISSN 0418-5129 -- Roč. 41, č. 9 (2019), s. 10-13.

Profesor na pražském malostranském gymnáziu František Lexa byl právě před 100 lety, v r. 1919, jmenován soukromým docentem pro egyptologii a na Karlově univerzitě zahájil přednášky z tohoto oboru. Egyptologie před r. 1919

(Nathaniel Reich, Jan Kmínek). Osobní a profesní život Františka Lexy. Počátky jeho zájmu o egyptské písmo, studium staré egyptštiny jako samouk. Studijní pobyty v zahraničí u profesorů egyptologie, počátky výuky ve formě přednášek na Filozofické fakultě UK v Praze. Jeho prvními žáky byli Jaroslav Černý a Jiří Ort a dále Oldřich Eliáš, Emanuel Šimandl a ruský emigrant Michail Malinin. Lexa jako autor rozsáhlé mluvnice démotštiny, kterou se v Egyptě mluvilo a psalo v 1. tisíciletí př. n. l. Další studenti profesora Lexy. Uzavření vysokých škol nacisty. Nová jména v oboru egyptologie po osvobození. V r. 1956 navázání kulturních a vědeckých styků mezi ČSR a Egyptem. Vznik Českého egyptologického ústavu. Česká egyptologie v současnosti.

dějiny starověku ; písmo ; vysoká škola ; vysokoškolský pedagog ; žák ; jazyková výuka ; čeština ; Lexa, František, ; Lexa, František, ; Egypt ; egyptologie

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475420>

3.

Mediální výchova a fake news / Michal Kaderka ; [Autor interview] Táňa Pikartová -- cze

In: Týdeník školství -- ISSN 1210-8316 -- Roč. 27, č. 32 (2019), s. 3.

Rozhovor s učitelem Michalem Kaderkou z pražského gymnázia Na Zatlance o základních tématech předmětu mediální výchova. Mediální gramotnost představuje široký rámec dovedností, jako je vznik a šíření informací, redakční práce, rozlišení osobního komentáře od faktů, vytváření audiovizuálního obsahu nebo pravidla autorského práva v on-line prostředí. Na webu svetmedii.info zveřejňuje Michal Kaderka postupně otevřenou učebnici přípravy z hodiny i s metodickým přesahem pro učitele včetně pracovních listů.

mediální výchova ; obsah výuky ; kurikulum ; gymnázium ; informace ; rozšiřování informací ; autorské právo ; internet ; informační technologie ; učebnice ; metodika ; mediální gramotnost ; média ; redakční práce ; fake news ; fakta

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475704>

4.

Postavit se zlu má vždyck smysl / Jiří Padevět ; [Autor interview] Jan Nejedlý -
- cze

In: Rodina a škola [cze] -- ISSN 0035-7766 -- Roč. 66, č. 9 (listopad) (2019), s. 6-8.

Rozhovor se spisovatelem a nakladatelem Jiřím Padevětem, který se intenzivně zabývá naší novodobou historií. Zdůrazňuje důležitost výuky moderních dějin, protože nedávné události ovlivňují naši současnost. Upozorňuje na skutečnost, že společnost musí být pravdivě poučena a o historii je nutno kvalitně učit. Vzpomíná na svá školní léta, kdy se ve škole o spoustě historických událostí neučilo, na období normalizace, hovořil o Pražském povstání, o hrdinech (osobnostech) naší novodobé historie a také o současné politice, o které se často píše na dezinformačních webech.

dějepis ; dějiny ; výuka ; dějiny dvacátého století ; historické hledisko ; osobnost ; informační pramen ; politika ve vztahu k mládeži ; Padevět, Jiří, ; Padevět, Jiří, ; Československo ; Česko ; dezinformace ; demagogie

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475453>

5.

Proč bychom chtěli výjimku... / Zdeněk Jirků ; [Fotografie] Jan Šilpoch -- cze

In: Můžeš : noviny o svépomoci zdravotně postižených -- ISSN 1213-8908 --
Roč. 27, č. 10 (2019), s. 12-14.

Článek představuje neziskovou organizaci Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi, která působí v oblasti sociálních služeb a je provozovatelem azylového domu. Na základě výpovědi ředitele této organizace upozorňuje na zvláště palčivé problémy, ke kterým patří na jedné straně požadavek na odbornou kvalifikaci zaměstnanců, na straně druhé nedostatek finančních prostředků na jejich adekvátní plat. V článku se hovoří o demografických změnách ve společnosti a o tom, jaký dopad má tato skutečnost na život především nemajetných seniorů.

organizace ; sociální služba ; krizové centrum ; zaměstnanec ; kvalifikace ; financování ; plat ; demografie ; společnost ; život ; starší člověk ; působení ;

nemajetný ; Centrum J.J. Pestalozziho ; Chrudim (Česko) ; nezisková organizace ; azylové domy

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475389>

6.

Rok zázrakov 1989 : pád komunizmu v strednej a juhovýchodnej Európe /
Tomáš Klubert -- slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 30, č. 11 (2019), s. 6-9.

Celé číslo časopisu je věnováno událostem roku 1989. V předloženém textu autor mapuje události roku 1989 (Annus Mirabilis - rok zázraků) ve střední a jihovýchodní Evropě, kde se hroutily komunistické režimy. Situaci v Polsku charakterizuje jako revoluci kulatého stolu, v Maďarsku se vytvořily podmínky k politické pluralitě, v Německu vyvrcholily protesty pádem Berlínské zdi, v Československu proběhla sametová revoluce, v Bulharsku byla situace složitější, komunistická vláda ustoupila až v roce 1990 a v Rumunsku vypukly masové protivládní demonstrace a pouliční boje, které vyvrcholily popravou Nicolae Ceaușesca a jeho manželky Eleny.

politika ; politická moc ; politické chování ; opozice ; protest ; stávka ;
společenský vývoj ; společenský systém ; komunismus ; společenská změna ;
demokracie ; demokratizace ; revoluce ; dějiny dvacátého století ; dějepis ;
Polsko ; Maďarsko ; NDR ; Československo ; BLR ; Rumunsko ; 1989

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475717>

7.

Sto padesát let od založení první české mateřské školy / Milada Rabušicová -
- cze

In: Speciál pro MŠ : příloha časopisu Řízení školy -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 2019, č. 2 (2019).

Výročí vzniku první mateřské školy v roce 1869 u svatého Jakuba na Starém Městě pražském. V té době se jednalo o otevřené a dostupné instituce, kterých

byly na přelomu 19. a 20. století již stovky. Reformátorky Ida Jarníková a Anna Süssová v následujících letech formulovaly pro českou předškolní pedagogiku zásady svobodného vývoje dítěte a koncipovaly tak mateřskou školu jako prostředí spíše rodinné než školské. Ideologické zásahy do předškolní pedagogiky ve druhé polovině 20. století se odrazily v nově formulovaném poslání mateřských škol, které se snažily předávat dětem komunistickou ideologii. Po nejistotách 90. let nikdo v současnosti nezpochybnuje význam mateřských škol; jejich role je také posílena ustanovením povinného předškolního vzdělávání pro děti ve věku pěti let.

mateřská škola ; historické hledisko ; dějiny pedagogiky ; předškolní výchova ; výchova v raném dětství ; předškolní dítě ; ideologie ; komunismus ; společenský systém ; společenský vývoj ; povinné vzdělávání ; dějiny školství ; 1869-

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475672>

8.

Školy a cestování žáků. Část 1 / Klára Dvořáková, Alice Frýbová -- cze

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 16, č. 11 (2019), s. 4-6.

Předložený text je prvním v sérii článků o školách a cestování žáků. Autorky informují o typologii školních cestovních akcí a jejich charakteru. Různé školní a mimoškolní cestovní akce mohou mít odlišný právní režim. Záleží na délce pobytu, zajišťovaných službách, na tom, kdo akci organizuje. V první části: 1) škola pořádá akci sama, 2) akci pořádá učitel, 3) akce pořádána školou za asistence cestovní kanceláře, 4) akci pořádá pedagog za asistence cestovní kanceláře.

škola ; žák ; turistika ; činnosti mimo vyučování ; sociokulturní aktivity ; školní činnosti ; školská legislativa ; forma výuky ; vyučovací metoda ; školní zájezd ; cestovní kancelář ; organizace činnosti

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475559>

9.

Tichá křídla 2019 / Stanislav Kutheil -- cze

In: Archa : zpravodaj o výchově a využití volného času dětí a mládeže -- ISSN 1212-5016 -- Roč. 21, č. 5 (2019), s. 6-7.

Informace o letecko-pašutistických táborech pro děti, jediných v celé České republice. Tradici táborů založila v létě 2013 na letišti aeroklubu Plasy ředitelka Domu dětí a mládeže Kamarád Třemošná paní Irena Jelínková. Táborový program připravují každý rok mladí letci z aeroklubu Plasy v čele s bývalým vojenským pilotem Stanislavem Kutheilem. O letecké tábory je velký zájem, přijata bývá jen jedna desetina z přihlášených dětí. Všechny děti si musí na tábore odřídít svůj povinný let letadlem. Nejdříve studují teorii a létají na simulátorech, poté pod dohledem instruktorů pilotují skutečná motorová letadla. Vyzkouší si start navijákem na větroni L-13 Blaník, pilotují Cesnu 150 a svezou se i v Antonovu An-2.

volný čas ; prázdniny ; prázdninový tábor ; sport ; sportovní hry ; dítě ; Česko ; letectví ; pašutismus ; 2013-

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475112>

10.

Učitel, cestovatel a spisovatel Josef Wünsch v kontextu doby = The Life and Times of the Teacher, Traveller and Writer Josef Wünsch / Jana Keřartová - - cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Marginalia historica : časopis pro dějiny vzdělanosti a kultury -- ISSN 1804-5367 -- Roč. 9, č. 1 (2018), s. 9-18.

Středoškolský učitel a cestovatel Josef Wünsch žil v letech 1842 až 1907. Od roku 1874 podnikal během letních prázdnin cesty po Evropě, později odjel na dvouletou výpravu na Blízký východ, kde objevil pramen východního Tigridu. V příspěvku je Wünsch představen v kontextu dobového habsburského školství, cestovatelského entuziasmu a v době rozvoje cestovních obrázků, v nichž následoval Jana Neruda.

učitel ; spisovatel ; cesta ; volný čas ; objev ; historické hledisko ; dějiny pedagogiky ; systém výchovy a vzdělávání ; Wünsch, Josef ; Wünsch, Josef ; cestování ; cestovatelé ; 1842-1907

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475503>

11.

Učitel'ský sbor české základní školy / Petr Urbánek -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Orbis scholae -- ISSN 1802-4637 -- Roč. 12, č. 3 (2018), s. 11-30.

Text je jedním z výstupů tříletého výzkumného projektu GA ČR Stabilita a proměny učitel'ských sborů ZŠ. Předmětem analýzy učitel'ských sborů základní školy byly jeho charakteristiky, struktura, personální pohyb, vztahy mezi učiteli a sociální klima. Výsledky šetření poukazují na značnou různorodost jednotlivých sborů, nicméně klíčové faktory, které působí na učitel'ské sbory ZŠ, jsou shodné: způsob řízení školy a vedení lidí a dále personální konstelace sboru. Pro ni je přínosná rovnováha personální stability a pohybu učitelů mimo sbor.

základní škola ; učitel ; pedagogické povolání ; personál školy ; vyučující personál ; klima školy ; interpersonální vztahy ; řízení školy ; výsledek výzkumu ; Česko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475117>

12.

Velká hospodář'ská krí'za a Československo : pred 90 rokmi sa odohral krach na newyorskej burze / Jakub Rákosník ; [Překladatel] Peter Valent -- slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 30, č. 10 (2019), s. 48-51.

Mezi historiky převažuje shoda názoru, že krach newyorské burzy 24. 3. 1929 velkou hospodář'skou krizí nezpůsobil. Ještě další rok mnoho ekonomů tvrdilo, že jde jen o zakolísání světové ekonomiky, z něhož bude snadná cesta ven. Do Československa začaly pronikat symptomy krize tak, že se nejprve snížil export zboží. V zemědělství se začal prosazovat protekcionismus, ale díky tomu byla země ještě potravinově soběstačná. Krize nastala v letech 1931 - 1932. Hospodář'ství ČSR bylo řízeno Agrární stranou a její politika měla vliv na

postupnou izolaci Československa v rámci Evropy. Mezi nejpostiženější okresy průmyslového poklesu patřily okresy s většinou německého obyvatelstva, takže vznikalo i napětí národní. Přídělový systém, střelba do stávkujících nezaměstnaných. Vliv krize na budoucí vývoj Československa.

dějepis ; dějiny dvacátého století ; hospodářská krize ; průmysl ; zemědělství ; nezaměstnanost ; působení ; Československo ; burza ; kolaps ; Němci ; 1929

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475520>

13.

Výzkum raných komunikačních projevů u dítěte s Downovým syndromem = Communication of Children with Down Syndrome from its Beginning /

Kamila Homolková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciální pedagogika : časopis pro teorii a praxi speciální pedagogiky -- ISSN 1211-2720 -- Roč. 29, č. 2 (2019), s. 125-138.

Pohled na komunikační projevy dětí s Downovým syndromem ve světovém i českém kontextu. Na několika příkladech je představena současná případová studie českého chlapce s Downovým syndromem, na jehož případě jsou manifestovány zásadní charakteristiky verbální i neverbální komunikace takto postižených dětí a odchylky v jejich komunikačním vývoji oproti typicky se vyvíjejícím dětem. Typické u dětí s Downovým syndromem je celkové opoždění komunikačního vývoje - jejich první slovo se obvykle objevuje až kolem 2. narozenin dítěte. Rodiče chlapce pravidelně zapisovali jeho nová slova, psali rodičovský deník a poskytovali rozhovory. Zjištění jsou přínosná nejen pro pedagogy, ale i pro lingvisty, protože porozumění komunikačním schopnostem dětí s Downovým syndromem může zkvalitnit diagnostiku i obohatit dosavadní výzkum.

dítě ; postižený ; mentálně postižený ; mentální handicap ; Downův syndrom ; vývoj dítěte ; komunikační schopnost ; nonverbální komunikace ; verbální komunikace ; slovo ; případová studie ; chlapec ; výzkum

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475443>

14.

Z dějin regionální hudební výchovy = From the History of regional Music Education : Josef Černík (1880-1969) / Ivana Šustková, Jiří Kusák -- cze --
Obsahuje bibliografické odkazy

In: Hudební výchova : časopis pro hudební a obecně estetickou výchovu školní a mimoškolní -- ISSN 1210-3683 -- Roč. 27, č. 3 (2019), s. 6-13.

Autoři příspěvku přibližují situaci ve výuce hudební výchovy v období 1918-1939 v kontextu československého školství, upozorňují na její nové metody a přístupy a na skutečnost, že jsou nově zakládány instituce s hudebněpedagogickým zaměřením. V tomto období se rozvíjí také historicko-srovnávací a hudebněpedagogický výzkum i hudebněvýchovné časopisectví. Autoři se dále věnují jedné z významných osobností v oblasti hudby v meziválečném období, jíž byl moravský hudební pedagog, skladatel a folklorista Josef Černík. Seznamují s jeho bohatou uměleckou, vědeckou, pedagogickou a společensko-kulturní činností, přičemž některá z jeho děl podrobně analyzují.

výuka ; hudební výchova ; školství ; hudba ; dějiny ; historické hledisko ; komparace ; výzkum ; periodikum ; dílo ; tvůrce ; osobnost ; umělecká činnost ; pedagog ; lidová kultura ; metodika ; vědecká činnost ; společnost ; kultura ; analýza ; regionální školství ; Černík, Josef ; Černík, Josef ; Morava (Česko) ; Československo ; 1918-1939

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475361>

15.

Zrod baníctva na Slovensku : osídľovanie banských regiónov z pohľadu archeológie / Jozef Labuda -- slo

In: Historická revue : populárno-vedecký časopis o dejinách spoločnosti -- ISSN 1335-6550 -- Roč. 30, č. 9 (2019), s. 6-11.

Celé číslo časopisu je věnováno tématu historie hornictví a hornických měst na Slovensku. V předloženém článku se autor zabývá zrodem hornictví a osídlováním hornických regionů z archeologického hlediska. Území Slovenska bylo a je bohaté na různé zdroje surovin, ke kterým patří minerály drahých a barevných kovů. Na jejich zásobách a na množství vytěženého zlata, stříbra i jiných surovin vyrostla na Slovensku města Banská Štiavnica, Kremnica, Banská Bystrica, Gelnica, Smolník nebo Rožňava.

hornictví ; město ; městský rozvoj ; archeologie ; dějiny ; historické hledisko ;
Slovensko ; minerály ; drahé kovy ; drahé kameny ; zlato

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/475510>